

Kmetijstvo in živilstvo – blagovna menjava s tujino	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	številka 3/2004	str. 15

	1999	2000	2001	2002	2003
Kmetijski in živilski proizvodi, v mio EUR					
Blagovna menjava skupaj	961.8	1,057.0	1,134.0	1,166.6	1,174.9
- uvoz	644.7	700.1	747.7	759.1	771.4
- izvoz	317.2	356.8	386.3	407.5	403.4
Saldo menjave	-327.5	-343.3	-361.3	-351.7	-368.0
Pokritost uvoza z izvozom, v %	49.2	51.0	51.7	53.7	52.3
Delež kmetijskih in živilskih proizvodov, v %					
v skupni blagovni menjavi	5.5	5.2	5.2	5.2	5.0
- v skupnem uvozu	6.8	6.4	6.6	6.6	6.3
- v skupnem izvozu	3.9	3.8	3.7	3.7	3.6
v skupnem saldu menjave	22.6	23.0	36.2	57.5	38.7
Vir podatkov: SURS. Opomba: Kmetijski in živilski proizvodi so v kombinirani nomenklaturi carinske tarife uvrščeni od 1. do 24. Skupine. Podatki za leto 2003 so začasni.					

V letu 2003 je **blagovna menjava** kmetijskih in živilskih proizvodov Slovenije s tujino znašala 1,174.9 mio EUR, kar je za 0.7% več kot v letu prej; uvoz se je povečal za 1.6%, izvoz pa zmanjšal za 1.0%. S tem se je tradicionalni primanjkljaj v menjavi teh proizvodov s tujino povečal za 16.3 mio EUR, **pokritost uvoza z izvozom**, ki je vsa prejšnja leta naraščala, pa se je nekoliko zmanjšala. Ker se je skupni primanjkljaj v menjavi Slovenije s tujino pri ostalih proizvodih povečal še bolj, se je velik **delež**, ki ga k njemu prispevajo kmetijski in živilski proizvodi, kljub temu znižal kar za 18.8 odstotne točke (s 57.5% na 38.7%).

Podatki o zunanji trgovini kmetijskih in živilskih proizvodov so za primarno dejavnost posebnega pomena, saj so zelo natančen odsev dogajanj v dejavnosti in eni izmed redkih, ki pojav zajemajo v celoti, brez ocenjevanja. V letu 2003 so bile spremembe v menjavi po **posameznih skupinah kmetijskih in živilskih proizvodov** (gl. graf) rezultat različnih vplivov. Zaradi nižjega domačega pridelka se je primanjkljaj v menjavi povečal pri žitaricah (za 50.3 mio EUR) in vrtninah (za 48.6 mio), pri večini proizvodov živilskopredelovalne industrije pa zaradi liberalizacije zunanje trgovine. To je predvsem opazno pri kakavu in kakavovih izdelkih (za 37.6 mio), izdelkih iz žit, moke, škroba ali mleka oz. pri slaščičarskih izdelkih (za 33.3 mio), sladkorju in sladkornih proizvodih (za 16.2 mio, pa tudi v pestri skupini razna živila (za 37.0 mio). Nasprotno pa se je primanjkljaj zmanjšal pri treh po deležu pomembnejših skupinah: pri sadju (za 63.1 mio) zaradi večjega izvoza jabolk iz dobre letine v predhodnem letu, pri mesu (za 21.7 mio) zaradi zunanjetrgovinskih omejitev ter pri proizvodih mlinске industrije (za 20.7 mio), kjer je nižji uvoz moke povezan z višjim uvozom žit. Pri proizvodih, kjer ima Slovenija stalni presežek, se je ta zmanjšal pri pijačah (za 89.1 mio), zaradi posledic odkritja prisotnosti antibiotika kloramfenikol pa tudi pri mlečnih izdelkih (za 31.3 mio).

Z **vstopom v Evropsko unijo** lahko na področju blagovne menjave teh proizvodov s tujino pričakujemo precejšnje spremembe, saj bomo takoj in v celoti prevzeli zunanjetrgovinski režim EU, veljavnost vseh prostotrgovinskih sporazumov pa bo prenehala. Zaradi spremenjene zaščite na meji lahko pričakujemo nižji **uvoz** kmetijskih pridelkov (carine na uvoz iz EU so večinoma že ukinjene ali vsaj znižane, na uvoz iz tretjih držav pa se bodo zvišale), uvoz živilskih proizvodov pa se bo povečal (carine se bodo ukinile oziroma znižale). **Izvoz** se bo verjetno znižal v obeh skupinah, vendar je ta pri kmetijskih pridelkih že sedaj majhen. Najpomembnejše spremembe bodo pri izvozu v države bivše Jugoslavije (v letu 2003 je bilo na te trge izvoženih 58% vrednosti skupnega izvoza kmetijskih pridelkov in živilskih proizvodov), kjer bodo ne le ukinjene s prostotrgovinskimi sporazumi dogovorjene nižje carine in visoke izvozne kvote, pač pa tudi zelo pomembne izvozne finančne spodbude.

Graf: Saldo menjave s tujino za pomembnejše kmetijske in živilske proizvode v letih 2002 in 2003

